

EL PAISATGE DEL MES

4 | SEMBRATS I AMETLLERS EN TRANSFORMACIÓ

EL PAISATGE CANVIANT DELS SECANS D'UTXESA

EL PAISATGE FLUVIAL i l'aridesa continental es mesclen de manera sobtada, i harmònica, en aquesta unitat de paisatge. Comprèn des dels límits del Segre i els seus afluents —per l'oest—, amb terrasses que s'estenen per l'esquerra d'aquest curs i acullen zones humides artificials, fins a les extensions cerealistes que ocupen el nord i est de la unitat, amb un paisatge de secà. Al sud, una estampa més trencada —amb fons de valls ocupats per una agricultura que es restringeix als fruiters de secà— testimonia un territori amb precipitacions molt escasses —al voltant dels 400 mm anuals— i de grans contrastos tèrmics, factors que han condicionat des d'antic una vegetació eixarçada. De fet, però, de cursos fluvials n'hi ha: aquesta unitat és solcada pels trams baixos del riu de Set, vall del Secà, vall Major i vall de Carratalà —tots de caire intermitent— que desemboquen, ja dins la unitat del paisatge fluvial del Segre, al curs principal de la regió, referent permanent. L'aigua superficial s'acabaria aquí si no fos per l'existència de zones

humides (com el pantà d'Utxesa però també el de Bel, de Simó, del Curt i de Sanç). Aquests ambients responen al tancament de tres valls i la seva posterior inundació amb les aigües del canal de Seròs, construït l'any 1914 amb la finalitat de derivar aigua del Segre cap a la central hidroelèctrica d'Aitona.

Illes originades per l'erosió

Enmig d'un paisatge essencialment planer, hi destaquen turons i tossals, que han romàs com illes que observen el dinamisme d'un territori canviant, migrat demogràficament i amb voluntat d'evolucionar. Els efectes d'una transformació tan reclamada com poc conscient —a cop d'implantacions de regadius i concentracions parcel·làries— entren en conflicte amb els valors ecològics i culturals associats als secans tradicionals. Les màquies, brolles i prats secs, i també les aus estèpiques o els amfibis i invertebrats aquàtics, ja gaudeixen en aquesta unitat de més de 6.000 ha protegides a nivell europeu, dins la Xarxa Natura 2000. **Albert Ruhí**

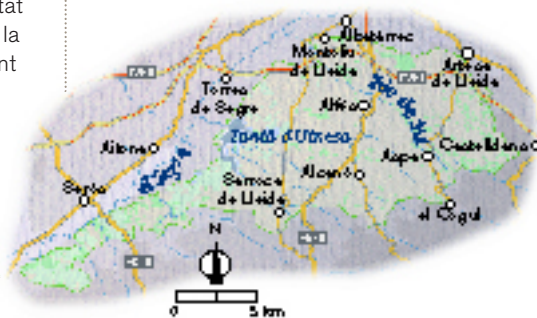
MIRADOR

Un poble amb vistes

Des del nucli segriànic d'Alfés, elevat sobre un turó a l'esquerra del riu de Set, es pot gaudir d'una bona panoràmica tant de la ciutat de Lleida com de bona part de la unitat. Aquest poble, antigament una fortalesa, manté —com la majoria dels de la zona— una interessant tipologia rural. Als camps de la riba del riu de Set s'hi conserven nombroses construccions de pedra seca. ◀

Conca d'Alforja-Vilaplana

Situació: Segrià, amb un tros de les Garrigues.
Municipis: Alfés, Aspa, Alcanó, Sunyer i Sarroca de Lleida, i part dels de Montoliu de Lleida, Albatarrec, Lleida, Artesa de Lleida, Castellans, el Cogul, Aitona, Seròs i Torres de Segre. **Extensió:** 197 km². **Més informació:** www.egrell.com

Camps de regadiu observats des de Carrassumada, a la vora del poble de Torres de Segre.

JORDI BAS